

Na delu za ogrskega kralja. - Komunistična propaganda

BIVŠA CESARICA ZITA RAZPOSALILA OKROŽNICE
ČLANOM HABSBURŠKE RODBINE S POZIVOM, NAJ
PRISEŽEJO V DANOST OTONU. — OTONOV ODPO-
SLANEC V BELGRADU IN V BUKARESTI. — OGR-
SKA BAJE PRIPRAVLJENA ODSTOPITI OD ZAHTE-
VE PO REVIZIJI MIROVNE POGODBE.

Dunaj, Avstrija. — Do ne-
verjetnosti senzacionalna po-
ročila se pojavljajo o delova-
nju pristašev Otona, sina biv-
šega avstrijskega cesarja Karla,
da bi ga ob njegovih polno-
letnosti, ki jo bo z izpolnitvijo
svojega 18. leta starosti dose-
gel prihodnjega 20. novembra,
postavili na ogrski kraljevski
prestol.

Kakor poroča budimpeštanski
list Areggal, je bivša avstr.
cesarica Zita, mati Otona, po-
slala okrožnico na vse odrasle
člane habsburške rodbine,
ki žive na Ogrskem, ali kje
drugje v centralni Evropi, v
kateri jih poziva, naj se pri-
pravijo, da bodo položili dne
20. novembra vdanostno pri-
slogo "cesarju in kralju" Oto-
nu, ko bo ta zasedel ogrski
prestol. Obenem naj se obve-
žejo, da se bodo z vsemi raz-
položljivimi sredstvi borili za
Otonovo pravico.

Drugo poročilo, ki je izšlo
iz tukajšnjih političnih krogov,
objavlja senzacionalno vest,
da je baje jugoslovanski kralj
Aleksander že pristal na to, da
Jugoslavija ne bo delala ovire
Otonovi proglasniti ogrskim
kraljem. Pred kratkim da je
namreč prispel v Belgrad
prince Sixtus, brat bivše cesari-
ce Zite, in imel dolgo konfe-
renco s kraljem, v kateri da je
omenil, da je povratek Otonov
neizbežen in da je torej naj-
bolje, da se sosednje države
na lep način pogovore z Ogr-
sko, pod kakimi pogoji ne bo-
do delale ovir Otonu. Jugosla-
viji je Sixtus obljubil, da bi O-
grska odstopila od svoje zahte-
ve po reviziji mirovne pogode-
be in po vrnitvi izgubljenega
ozemlja, ki ga je potom po-
godbe dobila od Ogrske Jugos-
laviji, ako ne bo nasprotovala
povratku Habsburžana na
Ogrsko.

Drugi poslanec je bil poslan
k rumunskemu kralju Karlu.
Tudi ta je enako zagotavljal
Rumuniji, da Ogrska ne bo za-
htevala ničesar od nje nazaj,
ako bo ta pristala na Otonov
prihod na Ogrsko.

Najbolj trda zapreka, pravi
poročilo, ostane zdaj še Čeho-
slovaška in za njo Francija.

Kakor rečeno, ta poročila ni
vzeti kot popolnoma verodo-
stojna. Ni namreč dosti verjet-
no, da bi države Male antante,
to je Jugoslavija, Rumunija in
Čehoslovaška, vsaka na svojo
roko delale pogodbe z Ogrsko
in popuščale napram njej, ko
so vendar pri nedavni konfe-
renci sklenile, da bodo skupno
nastopile proti vsakemu poiz-
kusu, postaviti kdaj še kakega
Habsburžana na prestol.

NADALJNE ŽRTVE 4. JU- LIJA

Chicago, Ill. — Pred dobri-
mi desetim dnevi še zdrav in
živahen, je danes 19letni Har-

GOVORI PO RADIO IZ MOSKVE

Komunisti iz Moskve razširja-
jo svojo propagando potom
radia. — Govori v nemškem
jeziku in v jezikih drugih
večjih narodov.

Berlin, Nemčija. — Nemška
vlada stoji pred težkim proble-
mom, ki ji ga je zadala ruska
komunistična stranka s svojo
najnovejšo metodo propagan-
de. Dočim je vlada stalno na-
pažnji, da pobija komunistič-
no rovanje po deželi, je na-
pram tej najnovejši metodi po-
polnoma brez moči; propagan-
da prihaja namreč po zraku.

Ko je komunistična stranka,
ki je nedavno zborovala v Mos-
kvi, sklenila, z vsemi sredstvi
na novo poživiti rdečo propa-
gando po svetu, je bila takoj
na to postavljena v Moskvi
močna radijska postaja, s ka-
tere se glas prav dobro sliši na
daljavo 1200 milj. Trikrat na
teden govori s te postaje nem-
ščine popolnoma zmožen pro-
pagandist. Svoj govor navadno
prične z besedami: "Policiisti
in vojski Nemčije, mislite na
to, da ste proletarci v unifor-
mi. Pomislite tudi to, da vam
je ruska revolucija pokazala
pot. Živela nemška sovjetska
republika."

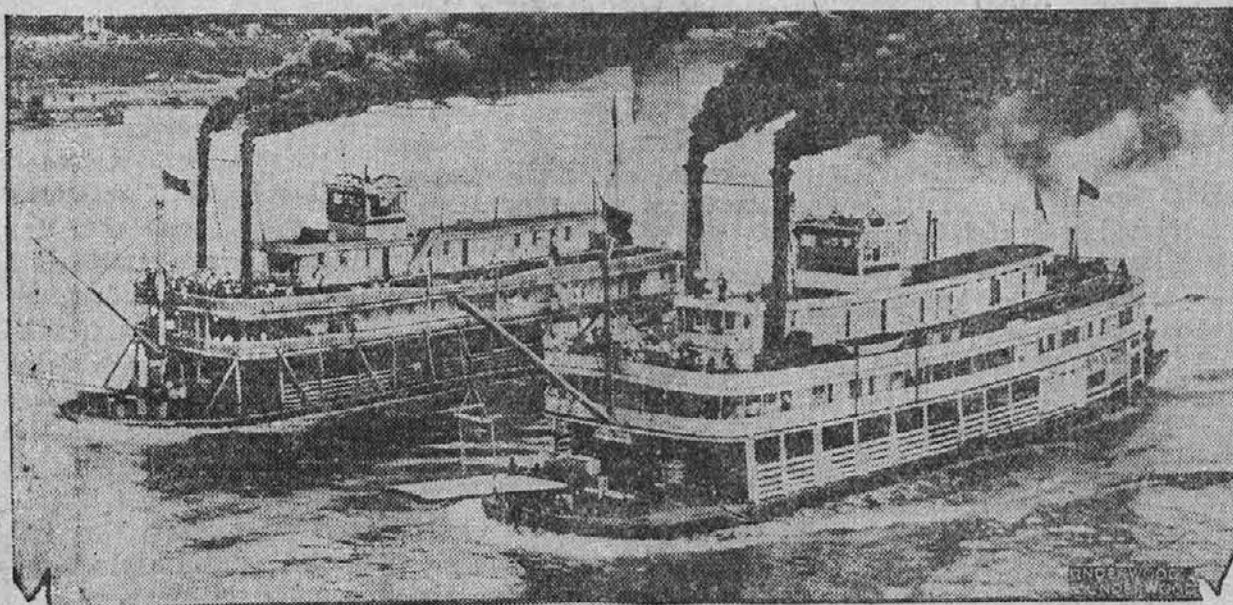
V nadaljevanju govorov se
kritizira nemška politika in
delovanje politikarjev ter se
nasproti temu navajajo naj-
bolj svetle točke iz sovjetske
politike.

Nemška vlada se še ni odlo-
čila, kake protikrepe bi pod-
vzela. Ena stran zahteva, naj
bi se enaka postaja ustanovila
tudi v Berlinu, na kateri bi se
prizirali komunistični nauki
in razmere v Rusiji. Temu pa
se vlada ustavlja, ker je do
zdaj strogo izključevala vsako
politiko iz radijskih govorov.
Drugi zopet predlagajo, naj bi
se v Rusijo poslali protikomu-
nistični agitatorji. S tem se pa
vlada zopet ne strinja iz razlo-
ga, ker želi z Rusijo stati na
dobrih odnosih.

Podobna propaganda po ra-
dio se vrši iz Moskve tudi v je-
zikih drugih večjih narodov.

ry Bulgaris, 1118 George St.,
že v grobu. In to je tudi že o-
sma smrtna žrtev v Chicagi ne-
smiselnega streljanja in poka-
nja na 4. julija. Pri izpuščanju
rakete se je ranil, rana se je
zastrupila in nastopila je
smrt. — Predsednik chicškega
varnostnega sveta se je iz-
razil, da je dajati mladini eks-
plozivne igrače ravno tako
zločinsko, kakor dajati jim v
roke dinamit. In mož ima
prav.

TEKMA MED LADJAMA

Za prvenstvo v hitrosti ste se borili dve ladji, katerih sliko vidimo zgoraj. Ladji na levi
je ime Betsy Anne, drugi pa Tom Greene. Tekma se je vršila v reki Ohio v bližini mesta Cincin-
nati.

DVOJNA STRUJA V INDIJI

Nasilni ekstremisti v manjšini.
— Poziv na Gandhija, naj
preklicne mirovno gibanje.

Bombaj, Indija. — Že od
vsega začetka osvobodilnega
gibanja v Indiji ste obsta-
jali dve stranki; ena zmerna,
ki si je nadela nalogo, boriti
se strogo v mirnem tonu, brez
vsakih dejanj nasilja in brez
vsakega orožja. Vodja te
stranke je zdaj internirani
mahatma Gandhi. K drugi
stranki pa spadajo najbolj
ekstremni nacionalisti, kateri
hočejo osvoboditi deželo s kr-
vavim nasiljem in strahovladom.
K sreči so bili cel čas ti v
manjšini tako, da je Gandhije-
va zmernost prevladovala. —
Vendar pa ti nasilneži še nika-
lor ne mirujejo in delajo še
vedno vneto propagando za
svoj program; a kakor so mo-
rali nekateri voditelji celo sa-
mi priznati, se jim njih načrti
najbrž ne bodo obnesli.

Nasprotno pa postaja zmer-
na stranka čimdalje še bolj
zmerna. Na neki konferenci so
nje voditelji sklenili, naj se
pošlje deputacija k zaprtemu
Gandhiju, da celo mirovno gi-
banje sploh preklicne, češ, da
vodi to Indijo v čimdalje večjo
zmešnjavo, in naj se počaka
na oktobersko konferenco v
Londonu, kjer se bo reševalo
indijsko vprašanje.

SPRAVA MED RUMUNSKO KRALJEVO DVOJICO

Bukaresta, Rumunija. —
Kakor se glase vesti s kralje-
vega dvora, se bo tekem tega
tedna končno javno končal
spor med kraljem Karlom in
njegovo ženo Heleno. Razpo-
roka, ki ju zdaj loči, se bo
namreč zakonito razveljavila.

NAČRT ZA KATOLIŠKO KATEDRALO

Dublin, Anglija. — Tukaj-
šnji nadškof je podpisal kupno
pogodbo za \$50,000 za nakup
zemljišča, na katerem bo zgra-
jena nova ogromna katoliška
katedrala, katere zgradba bo
stala \$2,500,000.

KRATKE VESTI TUDI RUSIJA ZA ZED. DRŽ. EVROPE

TROVRATEN SAMOMO-
RILEC
Chicago, Ill. — 47letni Stan-
ley Milton, 436 Surf St., se je
poizkusil najprej zastupiti s
plinom, a mu je namero pre-
prečil gospodar hiše, ki je še
pravočasno vstopil v stanova-
nje. Ni pa Stanley odnehal od
započetega dela in je samo-
umor privedel do konca s tem,
da si je prerezal žile na rokah.
Umrli je v bolnici.

POGREB SLOVENCA

Chisholm, Minn. — V sobo-
to, 5. julija, je bil pokopan iz
tukajšnje cerkve sv. Jožefa 35-
letni Jernej Jakič, ki je umrl v
bolnici v Duluthu. Smrt je na-
stopila vsled vnetja možgan,
ki ga je povzročil udarec na
glavo, katerega je dobil po-
kojni pred dobrim letom. U-
mrli, ki zapušča v tem mestu
enega bratrance, Franka Ja-
nežič, je bil zelo priljubljen
med svojimi rojaki. N. v. m. p.

POGROMI PROTI NIGROM

Shamrock, Tex. — Kakor so
prišla poročila iz mest Erick,
Okla., in Texola, Okla., so v
nedeljo ponoči napadle množice
naselbine nigrinov in prebi-
valce izgnale iz mest. Storile
so to iz maščevanja, ker je ne-
ki nigrin napadel neko belo
žensko in jo do smrti pobil.

ŽRTVE DELA

Washington, D. C. — Po in-
formacijah državnih rudniških
nadzornikov so v Zed. drža-
vah zahtevale razne rudarske
nesreče tekom meseca maja
138 življenj. V prvih petih me-
secih tega leta je število teh
žrtev znašalo 855 oseb, štiri
več kakor v isti dobi prejšnje-
ga leta.

CENA PROHIBICIJI

Washington, D. C. — Kakor
je dognala protiprohibicijska
zveza, je stala prohibicija Ze-
dinjene države v letu 1929
skoro eno milijardo dolarjev.
V tem so vključeni stroški, ki
jih je imela dežela z uveljav-
ljanjem postave, in pa izgube
na davkih, ki bi jih lahko de-
žela prejela od pijač. Izguba
v letu 1929 je bila za 4 milijo-
ne večja kakor v l. 1928.

Sovjetska Rusija se pričela za- nimati za pristop v zvezo ev- ropskih držav.

Pariz, Francija. — Kakor se
kaže, je tudi sovjetsko Rusijo
pričela zanimati ideja zedinje-
nja evropskih držav, za kate-
ro je imela še pred nedolгим le
pomilovalen posmeh. Kakor se
namreč doznavajo, je prejel tu-
kajšnji sovjetski poslanik, V.
Dovgalevski, nujno brzojavko
iz Moskve, v kateri se ga pozi-
va, naj predloži nemudoma
sovjetski vladi poročilo, kako
je sedanje faktično razmerje
med Francijo in Rusijo in ka-
ko je mnenje glede pristopa
Rusije v zvezo evropskih dr-
žav.

Povod za ta nenadni pre-
okret v mišljenju sovjeto-
v je dal v prvi vrsti odgovor ita-
lijske vlade, ki je nasvetova-
la, da naj bo vključena v zve-
zo tudi Rusija. Podoben odgo-
vor pripravlja tudi nemška
vlada.

HOOVER UŠEL AVTOMO- BILSKI NESREČI

Washington, D. C. — Avto-
mobilska nezgoda se je pripetila
preteklo nedeljo skupini, ki
se je s predsednikom Hoo-
verjem vračala v mesto v Vir-
ginia Camp. Neki avto, ki ga
je vozila Mrs. C. L. Beach, je
privozil od nasprotne smeri, se
za las izognil prvemu avtomo-
bilu, v katerem je sedel Hoo-
ver, enako tudi drugemu av-
tomobilu s detektivji, ter tres-
čil v tretji avto, v katerem se
je vozil predsednikov tajnik s
tremi drugimi osebami. Potni-
kom se ni pripetilo k sreči nič
žalega, pač pa je bil avto tako
pokvarjen, da več ni bil spo-
soben za nadaljnjo vožnjo.

PLAČILO NE IZOSTANE

Atene, Grčija. — Bivši grški
diktator, general Pangalos, je
bil preteklo nedeljo obsojen na
ponovno dveletno ječo ter na
izgubo državljanjskih pravic
za pet let vsled zlorabljanja
državnega denarja za časa
njegove vlade.

Iz Jugoslavije.

STRELA NAPRAVILA TRI POŽARE V ENEM DNEVU V
SAVINJSKI DOLINI. — LEPA PROCESIJA NA PRAZ-
NIK PRESV. R. T. V BEOGRADU. — STOLETNI JUBI-
LEJ ŠOLE. — SMRTNA KOSA. — RAZNE NOVICE.

Strela užiga.

Polzela, 22. jun. — Približ-
no ob pol sedmih zvečer, ko je
dosegla nevihta vrhunec sile,
se je od strele užgalo poslopje
posestnika Mihe Baloha v Za-
ložah pri Polzeli. V trenutku
je bilo v ognju gospodarsko
poslopje, vnela se je tudi zra-
ven stoječa stanovanjska, s
slamo krita hiša. Radi pomanj-
kanja vode v bližini ni bilo mi-
sliti na drugo kot na obrambo
sosednjih poslopij ter reševa-
nje živine. Do tal je pogorelo
posestniku gospodarsko poslo-
pje s prizidano hmeljsko su-
šilnico, stanovanjska hiša in
svinjaki. Živino in večino pohi-
štva rešili.

Skoro istočasno kot na Pol-
zeli se je pokazal ogenj v Za-
kli pri Gomilskem. Strela je u-
darila v gospodarsko poslopje,
last posestnika Vasleta v Za-
kli. Poslopje je pogorelo do
tal, zraven še dva voza nove
krme, katero so ravno pripel-
jali. V obeh slučajih je škoda
le delno krita z zavarovalnico.
Kakor se je zvedelo zvečer,
je gorelo še na tretjem mestu
in to v Podvrhu v braslovski
občini. Po pripovedovanju je
bil požar pri posestniku Oča-
karju ali Pšakarju. Viden je
bil dim in plamen.

Letina na Dolenjskem.

Košnja je izborna. Tudi vre-
me temu delu dobro služi. Strn-
lepo uspeva. Ječmen je že po-
žet, pšenica je napravila bo-
gato klasje, krompir in druge
okopavine dobro kažejo. Toda
po malem se bo začela oglašati
suša. Trta je pa tako obilno
nastavila, da bo grozdja kar
do naših želja, če bo Bog varo-
val hude ure. Palež se sicer o-
glašča sem pa tam, toda galica
mu ne da veljati. Pač pa po-
vedo, da je tam proti Jaski na-
pravil občutno škodo, ker
manj škrope z galico. Sadja pa
ne bo! Vid ni imel česnje, ker
so jih že "Trijaci" pospravi-
li. Hrušk in jabolk pa tudi za-
stojn iščeš. S tem letos ne bo
napotja.

Procesijska v Belgradu.

Belgrad je zelo slovesno
proslavil katoliški praznik Te-
lovo. Cerkvene svečanosti je
vodil belgrajski župnik Wag-
ner ob številni asistenci duhov-
ščine. Vse ulice, koder je šla
procesija, so bile okrašene z
zelenjem in okna razsvetljena.
Pravoslavni meščani so se na
pravzleden način pokazali s tem,
da so okrasili svoje hiše in raz-
svetlili okna za čas procesije.

Stoletnica Kaptolske šole v Zagrebu.

Pod pokroviteljstvom mest-
nega župana se je v Zagrebu
vršila proslava stoletnice ob-
stoja tamkajšnje osnovne šole
na Kaptolu. Ta šola je bila pr-
va, ki je v Zagrebu uvedla hr-
vatski učni jezik. Kralju je bi-

la s proslave poslana pozdrav-
na brzojavka.

Pretep.

Bučar Jože, zidarski delavec
v Novem mestu je bil v neki
gostilni, kjer se je zapletel v
preprij s svojimi tovariši-sode-
lavci. Med preprirom ga je
eden od njih udaril po glavi in
mu zadal precejšnjo rano.

Smrtna kosa.

V mariborski bolnici je umrl
Ant. Molnar, trgovski pomoč-
nik, star 29 let. — Na Dunaju
je umrla baronica Olga Hain,
vdova po bivšem deželnem
predsedniku Kranjske, članica
kongregacije Pomočnic ver-
nim dušam v vica. — V Mir-
ni peči je umrl Franc Zupan-
čič, posestnik in gostilničar. —
V Mariboru je umrl Dr. Martin
Matek, stolni prost.

Gadje.

S Koroške Bele poročajo, da
je tamkaj pičil gad ženico
Lenko Zvab, ko je nabirala
drva. — Mirko Martinčiča, ki
je istega dne nabiral jagode,
je tudi pičil gad. — Gad je pi-
čil pri košnji nekega fanta na
Zgornjem Brezovem. Z zdrav-
niško pomočjo so vsi izven ne-
varnosti.

Granata raztrgala seljaka.

Seljak Mane Veljčević iz se-
la Glavice pri Kočanih je na-
šel na nekem pašniku v grmov-
ju staro granato iz svetovne
vojne. Začel jo je odpirati, pri-
čemer je granata eksplodirala
in seljaka na kose raztrgala.

Nesrečen kolesar.

Jože Mirtič iz Prečine se je
po svojem poslu peljal skozi
Toplice. Na ovinku je srečal
dva otroka, ki sta nesla na dol-
gem drogu škap vode. Hotel
se jima je ogniti, a se je zvr-
nil v jarek in si zlomil roko.

Ogenj v Rovtahn.

Kmalu bi v Rovtahn namesto
krasne cerkve imeli pogorišče.
Ravno na praznik sv. Rešnjega
Telesa med sv. mašo so o-
pazili, da je začela goreti cer-
kvena streha. Ljudje so se pre-
cej mirno zapustili cerkev in
maša se je kljub požaru nade-
ljevala do konca. Požar je naj-
brže nastal, ko je kateri fan-
tov, ki so pritrkavali, vrgel go-
rečo cigareto skozi lino na
streho, kjer je obstala in tlela
naprej, veter je pa pomagal
do požara. Škode ni posebno
velike, strah je pa le bil.

Na potu k birmi smrtno po- nesrečila.

Split. — Anika Zelič je ho-
tela odvesti svojo hčerko k
birmi. Pri odhodu iz hiše se je
na stopnicah naslonila na tri-
lo ograjo, ki se je zlomila, za-
rad česar je padla dva metra
globoko ter obležala na mestu
mrtva.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski
list v Ameriki.
Ustanovljen leta 1891.

Izšaja vsak dan razen nedelj, pono-
čnikov in dnevoj po praznikih.

Izdaja in tiska
EDINOST PUBLISHING CO.
Naslov uredništva in uprave:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Telefon: CANAL 0098

The First and the Oldest Slove-
nian Newspaper in America.
Established 1891.

Issued daily, except Sunday, Mon-
day and the day after holidays.

Published by:
EDINOST PUBLISHING CO.
Address of publication office:
1849 W. 22nd St., Chicago, Ill.
Phone: CANAL 0098

[Mesečna]		Subscription:	
za celo leto	\$5.00	For one year	\$5.00
za pol leta	2.50	For half a year	2.50
za četrt leta	1.50	For three months	1.50
Za Chicago, Kanado in Evropo:		Chicago, Canada and Europe:	
za celo leto	\$6.00	For one year	\$6.00
za pol leta	3.00	For half a year	3.00
za četrt leta	1.75	For three months	1.75

POZOR. — Številka poleg vašega naslova na listu znači, do kdaj imate list plačan. Obnavljajte naročnino točno, ker tem veliko pomagata listu.

DOPISI važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list. — Za zadnjo številko v tednu je čas do četrtke dopoldne. — Na dopise brez podpisa se ne ozira. — Rokopisov aedništvo ne vrača.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

J. M. Trunk:

Desetletnica na Koroškem

Daljš časa že so se delale priprave za proslavo desetletnice plebiscita na Koroškem. Nekaj proslav se je celo že vršilo, saj Korošci, pač v prvi vrsti Celovčani in nemški Korošci niso na glavo padli, da bi zamudili tako priliko, ko koroški mošnjiki-ček noče stati pokoncu.

Treba si je poklicati v spomin, da je bil za Avstrijo pridobljene slovenski del Koroške po izgubljeni vojni za vse Nemce skoroda edina zunanja pridobitev, in izrazita pridobitev za nacionalno nemštvo. Glas o "zmagi" na Koroškem je že tedaj odmeval prav v najsevernejšem kotu Nemčije. Še dalje je šel. Denarcev je bilo treba, in tedaj je veljal le ameriškanski denar, ko se je ves drugi valjal po cestah, in v Ameriki so nastavili veliko pumpo. Ko je bila "zmaga" dosežena, se je hajljalo tudi po Ameriki, in kak narodu zvest koroški Slovence je moral slišati marsikako zaničljivo, dočim je na tisoče tudi "slovenskih" Korošcev rajalo od veselja, da jim je stopila na vrat tujčeva peta. To so posledice zgodovinskega razvika.

Ni dvoma, da bodo nastavili iz Koroškega tudi zdaj na Ameriko kako pumpo, in to v prvi vrsti, in niti kakih proslav ne bo manjkalo, ker kjer ni pameti, tam je pač ne more biti.

Denarja je bilo treba za podplate, predpasnike, rute, podkupovanje glasov, za papir in vžigalce. . . denarja tedaj, ko se je "glasovalo", in so Italijani in Angleži "čuvali" skrinjice, ker so jih nabasali po — svojem. Zdaj pa, ko traja "zmaga" že deset let, je treba zopet denarja za desetletnico, da se vsaj po desetih letih pokaže, kakšni debeli prijatelji so Nemci in kako radi imajo koroške Slovence ali vsaj Korošce, ali še bolj "kernitnerje", in ko so že daljšo dobo oznanjevali in hvalili, koliko bodo potrosili, da pokažejo svojo ljubezen, denarja pa doma nekaj noče biti od nikoder, in če ameriškanska pumpa ostane suha, bo grozna suša na obeh straneh, na slovenski in nemški, in vsi znaki kažejo, da bo vsaj za Slovence glede denarja in slične pomoči suša, pri slavnostih bo pa tudi za grla precejšnja suša, ko se bo hudo kričalo, kričanje pa povzroča je v grlih sušo in zoper to sušo ni od nikoder prave denarne pomoči.

Stvar že zdaj tako izgleda, da je samole smešna. Ko bi le ne bila tako hudo žalostna za koroške — Slovence. Podrtati je treba, ker Slovencev popolnoma se niso zadržali v desetih letih ali spodrinili od zemlje potom rajhovskih in lutrovskih Nemcev, ampak Slovencev, za kakršne je desetletnica strašno grenka, teh je malo. Gotovi "Slovenci" — Prosveta jih je imenovala "naše" — so baje v tako sijajnih razmerah pod nemškim okriljem, oziroma peto, da v Jugoslaviji in Italiji kar sline cedijo po taki — sreči. Tudi to je vrlo žalostno za Slovence.

Ob prihodu desetletnice glasovanja so naredili za proslavo poseben načrt, ki bi se nanašal bolj na gospodarske pridobitve, ceste, mostove, močvirja. Vse to bi bilo v redu in tudi potrebno, ker slovenski del Koroške se je hudo zanemarjal že v predvojni časih. Važna bi bila vzhodna železniška zveza, kar bi koristilo tudi Labudski dolini, toraj Nemcem samim. Zdaj izgleda, da ne bo dosti, ker ni — sredstev, in "kakor pred plebiscitom, bode tudi teokrat ostalo pri praznih obljubah.

To pa ni vse. Večjega pomena bi bilo, ko bi se proslava, če jo razmajo imeti, vršila v znamenju narodne sprave in

medsebojnega pomirjenja. Ko Nemcem kaže, so zelo sladki pri kakem narodnem sporazumu. Na Koroškem pa je v ospredju duh, ki hoče le potlačiti, germanizirati, požreti in izpodrinuti. Kar bodo denarja spravili skupaj, bodo potrosili večinoma za take prireditve, ki prijačo nadutemu nemškemu nacionalizmu, da so pridobili nekaj slovenske zemlje, na vse drugo bodo lepo pozabili.

Odmev slavnosti bo segal tudi tokrat do najsevernejše meje nemštva, prav čez Hamburg, tudi sem v Ameriko bo segal, o tem ni dvoma, in to že radi — dolarjev, ampak kake sprave proslava ne bo prinesla, zapечатila bo le smrt, kateri prej ali slej koroški Slovenci podležejo, ako ostanejo razmere take, ker nemštvo hoče smrt, da se samo vsede na grobove. Vsaka smrt je pa huda, in hudo bo ob desetletnici za koroške Slovence.

MALO LUČKO K SVETIL-
NIKU
Sheboygan, Wis.

Čas hitro beži, kamor smo ga namenili. Vse se že pripravljajo za veliko slovesnost ameriškkih Slovencev. Čast tistim možem, ki so začrtali pot tem slavnostim. Slavnosti te so obisk na gomilo, pod katero počiva naš najslavnejši mož Friderik Baraga. Kdor bo tako srečen, da bo videl ta kraj, ne bo tega pozabil celo življenje. Jaz že nisem mogel čakati do 9. in 10. avgusta, ampak gnalo me je, da sem šel in pogledal ter se prepričal, kje je tisti kraj.

Dne 4. julija zjutraj ob 4:30 je prišel po me Mr. John Grandlich, potem smo se naložili na avto, jaz, Mr. John, njegova soproga s hčerko Virginijo. Dalje Mrs. Antonija Ritel in njena hčerka. Mr. Grandlich si je še prižgal smodko, na kar je pritisnil na "gas" in oddrli smo po "highway" 141 na Green Bay, na to proti Marquette in naprej do Calumet. Toliko povem tistim, ki mislite iti na Baragovo proslavo, da boste videli veliko krasnih jezer, lepe hribe in krasne gozdove. Vsa pot od Green Bay, do daljnjega Calumeta je tako zanimiva, da človek ne ve kaj bi gledal. — Pa to še ni vse. Največ je, da naš narod pokaže drugim narodom, kaj so bili naši predniki v Ameriki. — Dežela Michigan pač gotovo najbolj ve in pozna može, ki so delali za blagor te nove domovine. Posebno pa še tam gori na severu, kjer se nikamor več ne more. Zato vam svetujem, kateri boste šli v daljni Calumet, zapomnite si dobro pot, od kod boste prišli. Če vas bodo Calumetčani podili pojdi- te kar nazaj, koder ste prišli, ker ako greste naprej ne boste prišli daleč. Meni se je zdelo, da je na koncu sveta. Pa z šalo na stran. — Predno pridete v Calumet, boste videli zelo krasne kraje. V Marquette pridete za jezerom Superior. Takoj v Marquette je že lepa ulica z napisom Baraga Street. Na tej ulici je lepa romanska stavba, katedrala, z veliko Baraga šolo. Ako greste v kate-

drali boste videli notri tri grobe, kjer počivajo trije slovenski možje, trije slovenski škofje. Nagrobni napis na pove- jo, kdo so ti trije, ki tukaj počivajo. Prvi je: "In Memory 1st Bishop Friderig Baraga, Born June 29, 1797 — Died Jan 19, 1868." Na drugem je zapisano: "In Memory 2nd Bishop Ignatz Mrak, Born Oct. 16th, 1810, died Jan 2, 1909." Tretji pa veli: "In Memory 3rd Bishop John Vrtin, Born July 17, 1844 — died Feb. 26, 1899."

Ko se peljete od Marquette naprej po lepem senčnatem gozdu, naj vam bo na misli najlepše mesto z okolice Houghton. Vsak naj si dobro zapomni to mesto. To je nekaj krasnega. Ko se peljete še nekoliko naprej čez most preko Eagle River, zagledate lepo vas z imenom Baraga; tukaj je vse Baraga. Tukaj si zapomnite kraje, kjer je živel, prvi slovenski apostol-misionar. — Ob pogledu na vse to se spomnim na to, kar nam je bilo že toliko krat rečeno; zakaj bi mi Slovenci ne imeli enega svetni- ga — Barago? — Zakaj bi tudi mi vsak nekaj ne žrtvovali v ta namen, da ga postavimo na oltar? Mar ni tudi on zaslužen božji prijatelj? —

Prav lepo se zahvalim za trud, ki ga imajo spoštovani g. komisar p. Bernard Ambrožič. Jaz vem koliko se trudijo, da bi dosegli svoj cilj. Želim, naj Bog blagoslovi njih delo.

Kako se bodo Slovenci sešli tam gori je že vprašanje. Mi dva sva govorila na Calumetu s tajnikom pripravljalnega odbora in mi je rekel, da bodo vse lepo sprejeli. Stanovanja bodo skoro vse po privatnih hišah. Samo radi bi pač vedeli, koliko jih pride. Kakor mi je tajnik pripravljalnega odbora povedal, je zadnji čas, da kdor misli, naj se odloči in se nazna- ni pri odboru, ki so za to odlo- čeni. Najbolje je, da se ozna- ni po cerkvah, in da se imajo seje za to in vsak ki ga ta slav- nost kaj zanima, naj se udele- ži teh sej.

Torej Slovenci! le skupaj. Pokažimo se kaj smo in kdo

smo. Nas ni treba biti prav nič sram. Smo prav lahko ponosni, da smo imeli tako slavne može, J. Prester.

VELIK DOBROTNIK CER-
KVE KR. SV. ROŽ. VENCA,
UMRL V JUGOSLAVIJI
Denver, Colo.

Sprejel sem žalostno poro- čilo, da je v Cerkljah pri Kra- nju v stari domovini umrl do- brotnik in sodruidnik Slovensko- Hrvatske cerkve v Denverju, nam vsem dobro poznani John Čimžar. Izdihnil je svojo dušo 25. aprila tega leta.

Gotovo vam je pok. J. Čim- žar, ki je živel tukaj v Den- verju od leta 1916, do 1920, znan. Tudi niste mislim po- žabili da se je vedno in povsod pokazal dobrega in zavedne- ga moža, ki nam je veliko po- magal pri naši cerkvi in pri u- stanovitvi nove fare. — Spomi- njam se, ko smo vprašali "Ar- hitekta", za koliko bi napravi- li načrt za cerkev, da so neka- teri zahtevali kar \$2.200, da nekateri še celo več. Pa se je pokojni sam ponudil, da bo on preskrbel ceneje, ker ima ene- ga arhitekta, in sta prijatelja. Res nam je pomagal toliko, da nas je stal načrt samo okoli \$360. Že to je precejšnja po- moč. — Tudi mi je v spominu, kako sem hodil kolektat okoli naših farmarjev, ki so bili raz- treseni vse na okoli. Sam se je ponudil, in me vozil s svojim avtomobilom od farme do far- me in ni zahteval za to nikake plače. — Dobro se še spomi- njam, kako smo nekoč prišli na kolektanju v tak kraj, kjer ni bilo nobenega našega far- marja, v deževnem vremenu in slabi poti in nismo imeli prilike, da bi kje dobili kaj jesti. Šele proti večeru smo dobili v ne- kem kraju, da smo pojedli ne- koliko paja. Vprašal sem ga, če je kaj lačen in mi je odgo- voril: seveda sem, pa kaj je za- to? Saj delamo za cerkev, to- rej Bogu v čast in treba je tudi nekoliko potrpeti. Nam bo že Bog poplačal. Celi mesec smo tako okoli po farmah nabirali prispevke in v tem času smo slišali različna mnenja in go- vorice glede cerkve. Nikoli se ni jezil čez govorjenje neoli- kancev, potrpežljivo je prene- sel vse. — Zastonj je tudi na- pravil omaro za mašno obleko, le les se je plačal. — Preveč bi bilo, če bi hotel vse naštet, kar je storil dobrega za našo cerkev. Farani dolžni smo, da smo mu za to hvaležni in pro- simo Kraljico sv. Rožnega ven- ca, da mu izprosi pri Bogu pla- čilo za vsa njegova dobra dela.

Pokojni John Čimžar je šel v stari kraj že pred 9 leti s svo- jo ženo in sinom. V domačem kraju je postavil precej veliko elektrarno, ki daje luč za Cer- klje, Velesovsko in Šenčursko faro. Torej se ga bodo tudi v domovini še pozni rodovi spo- minjali. Njegovi žalujoči ženi izreka- mo naše sožalje, njemu pa že-

limo naj počiva v miru in naj mu sveti rajska luč.

George Pavlaković.
MODROVANJE NAŠIH "ŠTA-
PARJEV" IN BREZPO-
SELNIH
Cleveland, Ohio.

Ljudje sedijo na porčih. Mla- dina premetava "balo" in je brezskrbna ter ne vpraša od- kje bo kruh, ampak neizpros- no zahteva: "Daj mama kru- ha in pomazi ga z maslom!" Ubogi starši.

Pri nas je zelo malo "štapar- jev". Može rajše sedijo doma, kot bi hodili čizme trgat okoli tovarn, ko so na vseh krajih tablice z napisom: "No Help Wanted!"

"Buzines" je vse povsod za nič in se obeta še vedno slabši. Mali trgovci, so deloma že tr- govine popustili. Posebno so prizadeti "groceristi". Ljudem dajejo na "knjižice", ti pa pla- čati ne morejo, ker ni zasluž- ka. Ako pa le prislужijo kaj, ga nese hudoba dol v me- sto, kjer pusti denar pri tujcih, a domačini naj pa propadejo, ter dajejo na "pu". — Imamo v Clevelandu zelo dobre in po- štenne slovenske trgovce, med njimi tudi zveste naročnike Amer. Slovence. Te poiščite in na tisto zadnjo velikonočno šte- vilko pogledajte, da boste videli, kateri trgovci so "tretali" vaš list z oglasom. Naša prva dolž- nost je, da gremo k njim kupit, kar potrebujemo. Naročni- ki! To bi bilo možgato!

Poslušam možake ki ugiba- jo, kaj nek bogataši "figrajo" napraviti z delavcem-siroma- kom. — Eni pravijo, da hoče- jo tako hudo pritisniti na de- lavca, da si bo konečno po- iskal kruha na polju, katerega je strasansko dosti še neobdel- nega. Vsak pa hoče le živeti v mestih. — Drugi trdijo, da "ta- k-rifa", katero je kongres upel- ljal ima nalogo, da ne bo pri- hajalo toliko blaga iz starega kraja, ker to kvari tukajšnje industrijo. Igrače, piščalke in podobno drobnarijo, o katerih se govori, da so "importirane", bi prav lahko izdelovali v A- meriki. — Tretji pravijo, da nameravajo znižati plače, in ne morejo kar tako na lepem, zato sedaj tako mučijo delav- ce. — Četrtri modrujejo, da se mora "buzines" enkrat zasuka- ti tako, da služijo tudi paro- brodne družbe, ker sedaj drvi- jo ljudje kar trumoma v stari kraj. — Peti spet trdijo, da ho- če Amerika imeti tukaj samo zveste ljudi in da zato pritiska, ker se morajo odločiti, ali bo- do ostali tu, ali ne. — Nekateri spet pravijo, da mora ameriški dolar doseči ugled in vrednost, kakor jo je imel pred vojno.

Največ je takih, ki kritizira- jo vlado. — Vlada, pravijo, bi morala odpraviti prohibicijo, pa bi služilo v tovarnah na ti- soče ljudi, ki bi izdelovali pi- vo. Vlada bi morala pregledati potom posebnih komisij, da de- la v vsaki hiši le gospodar in starejša mladina. Mati-gospo- dinja, naj varuje otroke, jih uči

ter pazi, da je snaga v hiši. — Vlada naj bi dala podpore vsa- ki družini, kjer ni zaslužka. Saj je to sveta dolžnost vlade, da pomaga svojim državlja- nom, ako hoče, da jo bodo spo- štovali in ob času, ko jo napade sovražnik, priskočili na po- moč. — Vlada posojuje več- krat v stari kraj težke milijo- ne, katere ne bo nikoli vse na- zaj dobila, njeni otroci pa stradajo.

Vse take opazke, delajo na- ši rojaki in težka skrb jih tare za prehrano. Značilno je, da niso tisti ki delajo, prav nič manj brez skrbi, ker se vsaki- dan bojijo, da se tudi oni ne pridružijo ogromni armadi brezposelnih siromakov.

To je slika moderne Ameri- ke, obljubljene dežele, v kate- ri se cedi med in mleko, v času moderne dobe leta 1930. Kam plovemo?

Anton Jakšetič.
SMRTNA KOSA PO NASEL-
BINAH

V Clevelandu je umrl Aloj- zij Lah star 32 let. — V Wa- rensville senatoriju je umrla Karolina Zadnik, stara 19 let. — V Clevelandu je preminula Mary Bukovec, rojena Boje, stara 63 let. Doma je bila iz Dolenje vasi pri Ribnici in je bila v Ameriki 36 let. — V Springfield je umrl Jos. Gro- belnik, star 55 let. Doma je bil na Koroškem. — N. v p. m.

HVALA VAM!
Želim izraziti odkrito za- valo slovenskim volilecem na Ely in v drugih mestih v četrtim komisarnem distrik- tu, okraj St. Louis, Minn., za sijajno glasovanje, ki ste ga izvršili meni v prilog pri- primarnih volitvah 16. ju- nija. Priporočal bi se Vam v nadaljno naklonjenost pri- glavnih volitvah 4. novem- bra 1930. (Ogl.) Jac. L. Pete, komisar 4. okr.

Slavna švicarska iznajdba
ODSTRANI GOLŠO

Golša je nesreča za vsakogar, ki je ima, kajti ne le, da spaji zunanost, ampak zastrupi tudi in pokvari vse sistem. Golša je najbolj raz- širjena v Švici, kjer trpi na njej enako moški, ženske in otroci. Zato se zdrav- niški znanstveniki v Švici tudi najbolj trudijo in po mnogoletnih raziskava- njih so odkrili najbolj uspešno zdrav- ilo "THYRODINE", ki uniči golšo hitro in popolnoma ne glede, kako ve- lika ali kako stara da je, in je- li trda ali mehka.

"THYRODINE" je brez dvoma najnovejša in edino najbolj uspešno zdravilo za odstranitev golše v različ- nih deželah. Kako zadovoljni boste, ko se boste iznebili grde zunanosti in rusiča zdravja. Občutek sramu in ponižanja bo izginil in počutili se bo- ste zdravi in srečni zopet z veselo in naravno zunanostjo. Cena za celo zdravljenje je samo \$3.00. Uspeh za- gotovljen, ali pa se povrne denar.

Ne pošiljajte denarja v naprej, am- pak samo izrežite ta oglas in ga poš- ljite takoj s svojim naročilom. Za zdravilo \$3.00 boste plačali pismonoši ob dostavi.

Chicago, Medical Laboratory
1723 No. Kedzie Ave. Dept. 599
Chicago, Ill.

* PODLISTEK *

OB ZATONU CARSE RUSIJE
(Dalje.)

Nato je nahrulil še Beleckege. Ta pa se je med tem že znašel in pričel Rasputina hvaliti. Tudi knez Andronikov je uspešno posegel v razgovor, da je bil že Rasputin potolažen. V tem rje prišla še Červinskaja in povabila vse k mizi.

Med pojedino so govorili Hvostov, Be- lecki in Andronikov samo o političnih stvarih in skušali dognati Rasputinove mi- sli. Toda Rasputin je bil previden. Marli- vo je obiral ribe in se z obiranjem odtegnil odgovorom. Če pa je odgovoril, je vedno dobro preudaril, da njegovi gostitelji niso prišli na njegov račun. Sprevideli so, da je ribja pojedina zelo neprimerna za politi- čne razgovore in zato so sklenili, da posku- sijo prihodnjic z navadnim mesom. Pa ni

šlo. Rasputin je takoj zahteval ribe in od- klonil meso in tako so morali prinesiti iz previdnosti že prej pripravljene ribe. — Tako so se morali zadovoljiti s kratkimi odgovori, ki jih je dajal Rasputin. Tem več pa so dosegli s tem, da so mogli vplivati na Rasputina, da se je ta zavzel po njih želji za razne zadeve. Takrat je šlo ravno za to, da bi vrgl Hvostov vrhovnega prokurator- ja Samarina, ki je bil njegov nasprotnik. Hvostov je vedel, da brez Rasputinove po- moči tega ne doseže in zato je tako spre- to udrihal po Samarinu, da je bil tudi Ras- putin proti Samarinu. In potem je stvar šla.

Ko sta se nekoč poslavljala Belecki in Hvostov, je Belecki na skrivaj prosil Čer- vinskajo za par besed in ji naložil, da na- zira tudi Hvostova, kaj govori z Rasputi- nom. Komaj pa ji je to naročil Belecki, je že stopil k njej Hvostov in ji na tihem, pri- šepnil, da nadzira Beleckege. Tako malo sta si zaupala minister in njegov pomoč- nik.

Nekoč je bil Rasputin sila slabe volje. "Lepi tiči so tvoji agenti!" je nahrulil Be-

leckega. In potem je povedal, kako je pri- šel k njemu časnika Davidsohn od "Bir- ževojih vjedomosti", se laskal njegovi hčerki in celo prosil za njeno roko, da si je tako pridobil Rasputinovo zaupanje. Nato pa je objavil škandalen članek o Ras- putinu in ga smešil. Takoj drugi dan si je dal Belecki poročati o tem časnikarju, na- to pa ga je poklical k sebi, mu dal 600 rubljev, ter mu energično povedal, da se naj temeljito premisli, preden bo le še eno slabo besedo zapisal o Rasputinu. David- sohn je razumel migljaj, spravil denar in izročil Beleckemu ves svoj material. Tega je potem izročil Belecki Virubovi. Ko je Belecki vse to pravil Rasputinu, je ta na- ravnost sijal od zadovoljstva. "Ti si ime- niten dečko," je govoril. "Minister moraš postati!" Hvostov je tisti dan še poostil nadzorstvo nad Beleckim.

Rasputin proti dumi.

Ribje pojedine so postajale politično vedno bolj zanimive in važne. Hvostov je skušal na teh pojedinah pridobiti Rasputi- na za vse svoje namene in tako tudi za

vpoklic dume. To pa iz tega vzroka. Mini- strski predsednik je bil tedaj Gorémjkin, ki nikakor ni hotel sklicati dume, ker se je bal parlamentarnih debat. Hvostov, ki bi sam rad postal ministriški predsednik, pa je hotel doseči sklicanje dume v nadi, da se bo Gorémjkin na seji dume pošteno bla- miral ter zato padel in bi postal njegov naslednik Hvostov sam. Ko je pričel prvič govoriti Rasputinu o potrebi sklicanja du- me, je Rasputin odločno odklonil njegovo misel. Vsa duma je bila Rasputinu zopna. Po njegovem mnenju je bila duma samo skupščina grofov, plemičev in bogatašev, sploh ljudi, ki niso imeli niti pojma o kmečkem življenju in se tudi niso trudili, da bi kmetu pomagali. Predvsem pa je ho- tel Rasputin doseči dvoje: 1. da se vojna neha in 2. da se razdeli veleposestniška zemlja kmetom. Baš to dvoje pa duma ni- kakor ne bi hotela skleniti. Kaj mu bo to- rej duma!

Z vsemi sredstvi je kljub temu skušal Hvostov Rasputina prepričati, da je skli- canje dume vendarle potrebno. A brez us- peha, ker je bil Rasputin proti dumi še iz

drugega, čisto osebnega vzroka. Bal se je namreč, da bi v dumi govorili tudi o njem in ga napadali. Da prežene Rasputinu ta strah, je po dolgem pregovarjanju dosegel Belecki od predsednika dume Rodzjanka pismono obvezo, da ta nikakor ne bo pustil govoriti v dumi o Rasputinu. Ali tudi to ni pomagalo, tem manj, ker je o prizadevan- jih Hvostova slišal tudi Gorémjkin, ki je nato obiskal Rasputina ter ga s lahkoto prepričal, da je sklicanje dume čisto nepo- trebno.

Hvostov se je na to obrnil na škofa Var- nava, ki je bil Rasputinov prijatelj in na opata Martijana iz Tjumena, ki je užival Rasputinovo zaupanje, da bi ta dva pridobila Rasputina za sklicanje dume. Marti- jan je bil pripravljen Hvostovu pomagati, če bo imenovan za arhimandrita, Varnava pa je zahteval, da postane nadškof. Hvo- stov je takoj tekel k svojemu sorodniku, nadprokuratorju sinoda Volšinu in dobil njegovo zagotovilo, da bosta obe imenova- nji pri prvi priliki izvršeni.

(Dalje prih.)

Gospodin Franjo

ROMAN.

Spisal Podlimbarski.

"To ni mogoče," je rekel Vilar. "Vohunov in ovaduhov pa tudi ne maram imeti v našem taboru. Se Bog, da smo se iznebili Atifa Sarajlije! Z velikim zločinom je odšel in ni ga bilo sram. Takšni propalci pljuni v obraz in misli bo, da gre dež." Stopil je iz kota in šel proti vratom. "Dobro misel je imel naš gospod gozdar, da je preskrbel delavcem te zimske koce. Koliko treba plačati od njih za obrabo vojaškemu oskrbovališču?"

"Od vsakega komada novčič na dan. Pravi-jo pa, da ne marajo plačati."

"Toliko vsak lahko utрпи. Jim vsaj ne bo treba toliko prezebat in zdaj ostanejo lahko tudi zimske noči tu gori. Ne bo jim treba hoditi spat v dolino, kar je zamudno in utrudljivo."

Naročil je kuharju, naj tudi zanj pripravi obed, ker ostane ves dan na planini. Potem je velel dvema drvarjema, naj gresta z njim. Dopoldne in popoldne je lazil pod Medvedjim Dolom in meril. Mestoma sta mu morala spremljevalca s sekiro izklesati dohod v notranje gozdne dele. Kakor črv pod lubje, tako so se zarili v goščavo.

Drugi dan se je vreme zjužilo. Deževalo je dva dni, vmes je naletala sneg. Vilar je ostal doma, čeprav ga je zelo mikalo, da bi posetil han.

40.

Čital sem v novinah, da je japonski cesar prepovedal uvoz francoskih romanov v svojo državo. Bal se je, da bi ti mehkužni izdelki perverzega duha nemara pohujšali njegov krepki narod. O previdni gospodar daljnega vztoka, čuj mojo samoljubno prošnjo! Morda dobiš kdaj ta moj roman v presojo. Naj najde milost pred Tvojim nedolžnim veličanstvom! Res je, da spravljamo na zapadu vse preveč ljubezenskih dogodkov na potpečljivi papir, res je, da smo opisali že v vseh mogočih variacijah, kombinacijah in kompilacijah čisto in pregrešno ljubezen — poslednjo pa še posebno, ker nas bolj zanima in je je več — toda povej nam ti, o modri in dalekovidni mikado, s čim pa naj bogatimo svoje siromašno slovstvo, ako ne z občutkom, ki naj globlje sega v naše življenske razmere? Prisegam ti pri žarkih vzhajajočega solnca, da bi rajši nego po srčnih tajnah zaljubljenih ljudi bral s smelim peresom po zavoženih napravah javnega življenja, ko bi se smelo pri nas vse natisniti.

Ko se je nebo izvedrilo, se je napotil Vilar ob Oskovi v svoj han. V srcu mu je zagorel ogenj koprnenja, zdelo se mu je, da ga neso peroti. Treznost, v katero se je silil skoraj tri mesece, se je umaknila opojni misli. Mušič je zopet pletel košaro pod pristréšjem. Vilar se je z razmeščano dušo ozrl nanj. Odkar je poznal njegovo trpljenje polno življenje, se mu je še bolj približal, ga je še bolj uvaževal. Z dobrosrčnim nasmehom je šel mimo njega in jasnega obraza je stopil v vežo, kakor bi vstopil v ljubo domačo hišo, toda precej se je zresnil, ko je zagledal dva o-rožnika, sedeča na minderju ob steni. Moža sta, držeča vsak svojo puško pred seboj, vstala, ga kot največjega gospoda v tistem kraju po vojaškemu načinu pozdravila ter zopet sedla. Eden je bil dolg in suh, po madžarskem načinu namazanih in zasukanih brkov, po zvezdah na vratniku in po neki inteligentnosti obraza soditi je načeloval orožniškemu

oddelku; drugi, manjši je bil zavaljen, roba-tega in sirovega obličja. Vilar je prišel v za-drego: ni pričakoval tukaj ljudi jeklenega srca, s kakršnimi je bil imel že prav v tem ha-nu neprijetnosti. Hotel je zaviti pod pristréš-je in tam naročiti kavo, no tisti trenutek se je oglašil Vazko, čepeč kraj ognja: "Hajdi v sobo, gospodine Franjo! Tja ti prinesem ka-vo."

Odrinil je nizke duri, ki so zaškripale v na-sajalih, in sklonjen je stopil v ubožno izbo, kjer je ob vzhodni steni stala ilovnata peč s pečnicami, ob treh ostalih stenah pa so ležali goli minderji. V polutemi je zagledal Danico, ki je sedela s šivanjem v naročju. Nobene besede nista izpregovorila: on je stal pred njo s svojim odkritim in jasnim smehljajem, gladeč si brk, ona je zastrmela vanj, vsa za-lita z rdečico: v njižu oči je žarela vsa srč-na sreča svidenja. Par minut sta se naha-jala tako iz oči v oči, s pogledi se dobričajoč drug drugemu. Vsa izpremenjena se mu je zdela: odkar je ni videl, je vzevela za leto dni: v njenem pogledu ni več prejšnje plašlj-i-vosti, na njenem obrazu ni več prejšnje ne-zrelosti. "Zdravstvuj, Danica!" je tiho izpre-govoril ter stopil bliže k njej. Prestrašila se je njegove besede in plaho je pogledala na duri. Razumel je, da izvira njena boječnost iz strahu pred orožniki. Zopet se je zres-nil in nelepa misel ga je izpreletela. Tiho je sedel na minder na njeno stran. Hotela je nadaljevati šivanje, toda roka se ji je uprla, prsti so zastali. Dvignil je desnico in s prsti ji je pobrodil nad tilnikom po njenih mehkih laseh. Sam ni vedel, kaj dela v prijetni raz-draženosti. Roka mu je zastala na njenem tilniku toplo in tesno ga objemajoč. In na lahno je vlekla deklico k sebi. Polastila se ga je vsa strast človeške ljubezni. Danica je nagnila glavo nad šivanje in njena roka je mehanično prišla za sukanec, kakor bi se hotela zanj držati v navalu največje slasti. Nagnil se je k njej, da bi ji pogledal narav-nost v oči. Pa le en kotiček njenega pogle-da je ujel in tam se je zbirala vlažnost in se zgoščala v kapljo. Ta solza ga je ohladila. Zasmilila se mu je deklica in njegova roka je več ni vlekla k sebi. Preselila se je z vratu na njeno ramo. Tako sta sedela zamaknje-na, oba presunjena od istega meča, dokler ju ni zdrnilo škripanje vrat. Vazko je prine-sel kavo, pomaknil pred gospodina Franja stolček ter postavil nanj polni findjan.

"Danes je pri tebi dosti gostov, Vazko," se je ponorčeval inženir, ko je spravljal prekipe-če čuvstvo v ravnotežje.

"Dosti — kolikor v satu praznih luknjic," je odgovoril deček. Sklonil se je k deklici in ji pošepetal: "Teh dveh nama je treba ka-kor volku pete noge." Povrnil se je v vežo.

Vazkov pojav je povzročil kratko premir-je v ljubezenskih občutkih in odnošajih. Da-nica se je vzravnila k šivanju, Vilar si je vil svalčico. Okrenil se je tako da je naravnost gledal nanjo. In pomislil je: Za kolikor se je pogreznil handžija Pero za moje odsotno-sti v zemljo, za koliko je vzrasla iz nje ta moja krasna handžijica. Popje se je razvi-lo v nežno rožo. Velik siromak je oni, ki plete zunaj košaro; ni več pomoči za njegov prsteni obraz in za usahle oči, a moji Danici pomorem, zlati grad, ki si ga stavi v oblake, ji zgradim.

Dve najnovejši plošči

25140—Pleničice je prala,
Kaj mi nula planinca, duet, gđc. Louše-Udovič.....75c

25141—Žabja svatba,
Kukovca, na obeh straneh, pojo pevci Adrije in
John Pluth jih spremlja na harmoniko.....75c

DRUGE SLOVENSKE PLOŠČE

- 25098-F—Golobička, polka,
Repač, banda, dve harmoniki75c
- 25099-F—Zvedel se mnekaj novega,
Micka, ženski duet, Udovič in Lavše75c
- 25100-F—Zagorski zvonovi, narod. pesem,
Vsi so prihajali, nar. pesem; poje A. Šubelj.....75c
- 25101-F—Bleški valovi, valček,
Lepa Josefa, polka, harmonika, Špehek75c
- 25102—Morje adrijansko, pevsko društvo Zora,
Ciciban, bariton Ant. Šubelj75c
- 25103—Moj očka ima konjička dva,
Urno stopaj; Špehek in sin, harmonike.....75c
- 25104-F—Gozdni valček,
Po gorah je ivje, petje Udovič in Lavše.....75c
- 25105-F—Kak ribcam dobro gre,
Ciganski otrok, petje, Udovič in Lavše75c
- 25106-F—Al' me boš kaj rada imela,
Ljubca moja, kaj si stila, petje, sestre Mihilič.....75c
- 25107—Dobro jutro, ljubca moja,
Ko dan se zaznava, žensko petje, duet.....75c
- 25108—Od kje si dekle ti doma, valček
Zgaga polka, Lovšin, harmonika75c
- 25109—Je pa davi slanica padla
Pojmo na Štajersko, A. Šubelj in A. Madic.....75c
- 25110—Ljubca, kod si hodila,
Čez tri gore, petje, A. Šubelj in A. Madic.....75c
- 25111—Leži, leži ravno polje,
Dobro jutro, hišni očka, petje zbor "Domovina".....75c
- 25112—Oh, ura že bide, duet,
Narodne pesmi, M. Udovič in J. Lauše.....75c
- 25113—Iz dolenskih gor, polka,
Dekleta v kmečki brivnici,
Pridi sveti Martin, Adria in Dajčman.....75c
- 25114—F—Jest pa eno ljubco imam,
Imam dekle v Tirolah, Udovič in Lauše.....75c
- 25115—Dobro srečo za kravo rdečo,
Živela je ena deklica, Adria-Dajčman75c
- 25116—Selsko veselje,
Ljubca je videla, ženski duet75c
- 25117—K oknu pridi, Zora Ropas in A. Šubelj,
S'noč sem pri eni hiši bil, R. Banovec in A. Šubelj.....75c
- 25118—Pod okence pridem, Ropas in Šubelj,
Ko so fantje po vasi šli, Ropas-Banovec-Šubelj.....75c
- 25119—Tam za goro zvezda sveti,
Naša kri, moški kvartet Adria z Dajčman godbo.....75c
- 25120—Sinoči je pela, Oj drev pa grem snubit jo,
Planinarica, pevski zbor Domovina75c
- 25121—Moji tovariši so me napravili,
V Šmihelov jazu hišo imam, duet Udovič in Louše.....75c
- 25122—Dobro večer, ljubo dekle,
Moja kosa je križavna, duet Banovec in Šubelj.....75c
- 25123—Vetrček po zraku gre,
Kaj sem prisluzil, Udovič in Lauše75c
- 25124—Brez cvenka in brez soli,
Predpustna, kom. scene, pevci Adrije, Hoyer trio.....75c
- 25125—Katarina, polka,
Moja ljubca, valček, Hoyer trio75c
- 25126—Gozdni valček,
Veseli godec, polka, igra Hoyer trio.....75c
- 25127—Velikonočna, 1. in 2. del, duet, moški in ženski gl.....75c
- 25128—Lovska,
Kdor hoče furman bit, ženski duet75c
- 25129—Na morju, 1. in 2. del, pojejo pevci Adrije,
igra Hoyer Trio75c
- 25130—Prodana nevesta,
Oj dobro jutro junfca75c
- 25131—Kranjski Janez v New Yorku, 1. in 2. del, zelo
zanimivo in humoristično75c
- 25132—Večerni valček,
Hopsasa polka, Hoyer Trio75c
- 25133—Po gorah grmi in se bliska, duet,
Na klopici vsa sedela, duet75c
- 25134—Tam kjer lunica, narodna, Vičar tenor,
Škrjanček, narodna—Vičar tenor75c
- 25135—Vesela Urška, valček,
Ribčan Urban, polka, Hoyer Trio75c
- 25136—Kadar boš ti vandrat šu... duet,
Uspavanka, duet, gđeni. Loushe in Udovič.....75c

Manj, kakor TRI plošče ne razpošiljamo.

Naročilom priložite potrebni znesek. Pri naročilih manj kakor 5 plošč, računamo od vsake plošče po 5c za poštnino. Ako naročite 5 ali več plošč, plačamo poštnino mi. — Pošilja-mo tudi po C. O. D. (poštnem povzetju), za kar računamo za stroške 20c od pošiljatve. — Naročila blagovolite poslati na-ravnost na

Knjigarna Amerikanski Slovenec

1849 West 22nd Street,

Chicago, Ill.

PISANO POLJE

J. M. Trunk

Deci nož v roke.

Neki Mariam Van Waters je predsednik društva National Council for Social Service. Ko-tika privede lahko do izboljša-liko je na društvu, ne vem, ime pa pove, da se bavi s sociologi-jo. Pred nekim zborom episko-palcev v Bostonu je ta Van Waters zahteval, da naj se bolj odraščanim otrokom nudi "krepkega slovstva — robust literature", n. pr. Cervantes brez opiljenja, Rabelais, Vol-taire... morda Boccaccio.

Priderik, kralj pruski, je spise Voltairove prepovedal, ker vodijo v brezbožnost. Re-kel je: "Velika masa je kana-lja, s katero brez Boga nočem imeti opravka."

Ako starši sledijo priporoči-lu imenovanega Van Watersa, potem bi se jim lahko tudi pri-poročalo, naj svoji deci naba-vijo nekaj bacilov hude bolezi-ni, da se ima deca s čim igrati, ali naj jim preskrbijo kako kladivo in zabojo dinamita in naj jim ukažejo čim krepkeje po dinamitu s kladivom udar-jati...

Ali gotovi ljudje, sociologi, se imenujejo, res ne vedo, kaj delajo, ali pa hočejo, da se di-namit razpoči?

Nekaj iz "barbarične" dobe.

Angleški jezik se silno širi in ni dvoma, da zavzame v do-glednem času prvo mesto na svetu, ako nima tega mesta že zdaj vsaj v prometu. Jezik pa je težak, da ga popolnoma skoroda nihče ne obvlada, in dasi ga vedno "pilijo", je oko-ren, ker je konglomerat iz raz-nih jezikov, največ tevtonskih. Vsi tevtonski jeziki so hrešče-či, ako jih primerjamo z drugi-mi jeziki.

Značilen je bil jezik starih Babiloncev, ki so obvladali o-miko Zapadne Azije skozi ti-soč let, in so podlegli že en in pol tisoč let pred Kristom. Ta jezik je bil silno opiljen in blagodoneč, pravi omikanec proti barbarcu.

Mnogi vihajo nosove nad dobo "barbarizma", pa ne po-znajo te dobe niti oddaleč. Go-tovo se bo tudi angleški jezik polagoma omilil, a težko, da bi kdaj prekosil jezik starih Babiloncev.

Pri izkopavanjih v Mezopo-tamiji so našli na vrlo viso-ko omiko, kateri je sledila manj visoka. Materialistično naziranje o zgodovini člove-veštva tega ne razume, ker pač ne more umeti, ko jasno priča proti takemu naziranju. Papir sam, kjer se nekaj piše, ne more protestirati.

Kritika iz Puebla.

V Prosveti je neki kritik ob-javil vrlo dolgo kritiko, ki naj bi bila nek posnetek kritike kritika Ruperta Hughesa v li-stu "The Denver Post", ki je pa zopet kritika kritike Fran-cozinje Marie Chaptal o Ame-riki. Slovenski kritik iz Pue-bla je zelo skromen, ker je le Kritik in noče povedati imena, dasi bo na kritiko o kritiki in svoje kritiko zelo ponosen. Kritika pa spominja pravi živo na tirade, kakršne so se nekoč pojavljale v "Glasu Svobode". Vsaj Pueblčanje utegnejo kri-tika poznati, ko se vsak ptič pozna po perju.

Naslov je: "V Ameriki po-lovica ljudi ne razume tega, v kar verujejo." To so baje pro-našli kritiki, katerih kritiko kritizira Kritik v Pueblu. Sod-ba se bo težko naslanjala pri drugih kritikih le na vero — religijo, ker kritizira se Ame-rika v splošnem.

Ta kritika Amerike me ne zanima, bo v marsičem morda zadela, je pa vobče preostra in preozkosrčna. Ni vse v A-

meriki tako, kakor bi imelo biti, in svobodno je vsakemu, da to kritizira, ko pravilna kri-tika privede lahko do izboljša-nja razmer. Zdi se pa, da je vsaj slovenskemu Kritiku v Pueblu le na tem, da postavi Ameriko v najslabšo luč. Čud-no. Ljudje pridejo sem, najde-jo vse pod vsako kritiko slabo, zabavljajo in se repenčijo. Po-samezni se vrnejo, obrnejo amerikanskim razmeram hr-bet, pa se pri prvi priliki zopet vrnejo v te pod ničlo slabe razmere in kričijo dalje. Dru-gi kričijo, a ostanejo lepo v Ameriki. Ravno taki kričači pa so na svoj način največ pripo-mogli, da je marsikaj v Ame-riki, žal, postalo slabo, in kri-tik v Pueblu, ki bo v žlahti z rajnim "Glasom Svobode", je prav mogočno prilival olja v ogenj, da je zaplamtel med slovenskim narodom, zdaj pa — kritizira.

Kritik v Pueblu je videl ne-kaj o — veri, in hajdi se vrže na vero, na katoliško seve, sal edinole ta ga boče v oči. Koli-ko in ali je kake resnice na tem, da polovica ljudi ne razu-me tega, v kar verujejo, pri drugih verah ali verskih sek-tah, to me zopet ne zanima,

ampak pri količkah poučenih katoličanih to ne velja, ako kdo razume, kaj je treba pri veri razumeti, in kaj obsega vera kot taka. Vse pa zopet kaže, da ta mogočni Kritik te-ga ne razume, in kritizira ne-kaj, o čemur nima niti pojma.

Zopet je pravo čudo, v prvi vr-sti med Slovenci, da se za naj-bolj ostre kritike ponujajo jav-nosti ljudje. Ki niti temeljnih pojmov ne umejo od tega, ka-tako ostro in mogočno kritizirajo. Po kaki ljudski šoli ali po par zadušeni gimnazijskih razredih pridejo sem v Ame-riko, začnejo nekaj mazati v kak časopis, in — kritik je "kritizirati" vse le tako, da ugaja človeškemu strastem, in pokazavati na druge in jih de-lati krive kakih in vseh hudih razmer, pa je tudi — kritika sfiksana, resnica naj pa ostar-ne, kjer hoče.

Mislím, da je v Pueblu de-vetindevetdeset odstotkov Slo-vencev, ki poznajo Kritika, in prav dobro razumejo, da nje-gova "kritika" zasluži komaj kak odstotek kake — vere.

V NAJEM

se odda dva flata, vsak 4 sobe. V prvem in drugem nadstrop-ju plin, elektrika, toilet in vse dekorirano. Zelo udobno. — Vprašajte: A. C. Plečko, 2054 W. 22nd St., Chicago. Telefon Canal 6044.

PRODA SE

pohištvo, 1 "living room set", 1 "dining room set", 1 "bed room set", 1 "ice box" in 1 peč za plin. Vse v dobrem stan-ju. Za jako nizko ceno. Vpraš-ajte: A. C. Plečko, 2054 West 22nd St., Chicago, Ill. Telefon Canal 6044.

Tel. v uradu: Cicero 610.

Rezidenca: Cicero 4484.

DR. FRANK PAULICH

SLOVENSKI ZOBOZDRAVNIK

Urad:

2123-25 South 52nd Ave.,

CICERO, ILL.

(Poleg Elevatorja.)

Uradne ure: Od 9 do 12 dopol-1 do 5 pop. in 6:30 do 9 ure večer.

—Ob sredah od 9 do 12 dopolne.

(47)

TISKARNA

AMERIKANSKI SLOVENEK

izvršuje vsa tiskarska dela točno in po najzmernejših cenah. Mnogi so se o tem prepričali in so naši stalni odjemalci.

Društva — Trgovci — Posamezniki

dobijo v naši tiskarni vedno solidno in točno postrežbo. Priporočamo, da pred-no oddate naročilo drugam, da pišete nam po cene. Izvršujemo prestave na angleško in obratno. Za nas ni nobeno naročilo preveliko, nobeno premalo.

Amerikanski Slovenec

1849 WEST 22nd STREET, CHICAGO, ILL.